

A választó nem vész el, csak átalakul

Három község választási eredményeinek változása 2006–2023 között

ATTILA BAKI

Voters Are Not Lost, They Are Transformed. Changes in Electoral Results in Three Municipalities Between 2006 and 2023

Keywords: Slovakia; Hungarians in Slovakia; parliamentary elections; 2006–2023; Felsőszeli (Horné Saliby); Ipolynyék (Vinica); Buzita (Buzica); Ipolybalog (Balog nad Ipľom)

DOI: <https://doi.org/10.61795/fssr.v27y2025i1.03>

A szlovákiai magyarok politikai magatartásáról szóló hangos diskurzus hosszú ideig nem volt jelen sem a közéleti, sem az azon kívüli közbeszédben. Történhetett ez részben azért, mert a választópolgárok java része nem talált az ingerküszöbét meghaladó sérelmet választott országos szinten politizáló politikusaival szemben, vagy egyszerűen a választási ciklusról ciklusra bejutó országos magyar képviselet eredményei tompítottak a magyar pártot választók itt-ott felbukkanó ellenérzésein.

A szlovákiai magyar politikai pártpaletta bővülését (a Híd megjelenését) követően azonban félhangosan megindult valamiféle politikai számtan, igaz, még csak a két széktábor képviselői között, és csak arra összpontosítva, hogy hol mennyi szavazat valószínűsíthető az egyik vagy a másik oldal eredménykosarába. Ez a megközelítés is azt sugallja, hogy a választópolgárok politikai magatartásának a lehetséges változása még nem kimondottan foglalkoztatta a szlovákiai magyar politikum csúcsrétegét. Egészen addig, amíg a magyar képviselet ki nem esett a szlovák csúcspolitikai vérkeringéséből. Ugyan a legutóbbi – 2023. évi – parlamenti választások szlovákiai magyar szempontból nem hoztak áttörést a három évvel korábbi eredményekhez képest, de a számok tükrében már hol csendesebben, hol hangosabban hangsúly került a „számok” vizsgálatára, noha mélyebb, a szlovákiai magyarság által lakott teljes területi fedettségű elemzésre, elemzésekre nem volt sok példa.¹

1 Pozitív példa gyanánt azért mindenképpen említést érdemel a jelen írást készítő és Gyurovsky László közös tanulmánya, amely a rendszerváltást követő első szabad parlamen-

Hogy mit kell érteni a szlovákiai magyarok politikai magatartás-változásán? Nemes egyszerűséggel azt, hogy a korábban magyar pártot vagy pártokat választó polgárok egyre nagyobb hányada választ – immár nem az első országos parlamenti megméretetés során – szlovák politikai pártokat. Jellemzően a fiatalabb generációk soraiban tapasztalható ez.

Mindent leegyszerűsítve ezt a választói magatartás-változást tekinthetnők egyszerűen annak, hogy a választók ez ideig (különösen az utóbbi 5–10 évben) korábban nem tapasztalt mértékben és töménységben láthattak és olvashattak olyan nyilvánosan zajló, a szlovákiai magyar pártpolitikán belül artikulált összekülönbözéseket és sárdobálást, mint addig egyszer sem: összedolgozás helyett székértáborok mentén jól elbarikádózott szigetmegoldásokat...

Az itt bemutatásra kerülő három dél-szlovákiai település példáján szemléltetem, hogy az utolsó hat parlamenti választás eredményeinek tükrében mi módon érhető tetten az a csendes szlovákiai magyar választói magatartás-változás, amely – ha akarunk róla tudomást venni, ha nem – jelen van immáron.

A három választott település közül egy a nyugat-, egy a közép- és egy a kelet-szlovákiai régióból került kiválasztásra. Mindhárom település jellege egyezik abban, hogy nem városi rangúak, továbbá egyik sem produkált a hat² parlamenti választás alkalmával „szélsőségesnek” jellemezhető választási eredményt: a változás a mélyben zajlott le. További közös vonásuk, hogy mindhárom községben működik magyar tanítási nyelvű alapiskola.

Itt szeretném hangsúlyozni azt is, hogy a vizsgált településeken elsősorban magyar választói szempontból próbálom megközelíteni a választási eredményeket, s nem célom keresni vagy megnevezni, hogy ki, mit, hol, hogyan rontott el.

A szlovák pártok szavazatainál az egyes választási években a következő politikai pártok eredményeit vettem figyelembe:

2006: Smer, SNS, HZDS, SDKÚ, KDH, SF; 2010: Smer, SNS, HZDS, SDKÚ, SaS, KDH; 2012: Smer, SNS, KDH, OĽANO, SDKÚ, SaS; 2016: Smer, SNS, ĽSNS, SaS, OĽANO, Sme rodina, Siet', KDH; 2020: Smer, SNS, Dobrá voľba, ĽSNS, OĽANO, Sme rodina, PS, SaS, Za ľudí, KDH; 2023: Smer, Hlas, SNS, Republika, SaS, PS, OĽANO, KDH, Sme rodina.

ti választások eredményeitől indítva a 2020-as parlamenti választásokig több mint ötszáz településen vizsgálta a választói magatartást. Baki Attila–Gyurovszky László: A gödörben az a lényeg, hogy ne ássunk tovább. Szlovákiai magyar választók és szlovákiai magyar pártok 1990–2020. *Fórum Társadalomtudományi Szemle*, 23. évf. (2021) 2. sz. 123–164. p. (Bővebben, monografikus szinten I. Baki Attila–Gyurovszky László: *Kényszer hatása alatt. A [cseh]szlovákiai magyarság története a számok tükrében. Népszámlálások, választások és iskolák 1919–2024*. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2024. – a szerk. meg.)

2 2006, 2010, 2012, 2016, 2020, 2023.

1. település

Nyugat-szlovákiai régió – Felsőszeli (Horné Saliby, Galántai járás)

A Galántai járásban található Felsőszelit a második világháborút követően nem kímélték a történelmi viharok. 1947-ben Csehszországba több mint kétszáz családot deportáltak, de a Magyarországra történő kitelepítések is súlyos érvágást jelentettek a falu magyarságának. Érdekes adat, hogy 1910-ben 3477 lakosából 3463 magyar anyanyelvű volt.³

Magyar tanítási nyelvű iskolája 2001-ben Széchenyi István nevét vette fel.

Felsőszeli lakosságának magyar és szlovák nemzetiségi számadatai az utolsó két népszámlálás eredményei tükrében:

1. táblázat

Összlakosság	Magyar nemzetiségű (%)	Szlovák nemzetiségű (%)
2011: 3220	1953 (60,65%)	1165 (36,18%)
2021: 3198	1822 (56,97%)	1197 (37,42%)

A hat parlamenti választás eredményei magyar és szlovák pártokra leadott szavazatok és választási részvétel bontásban:

2. táblázat

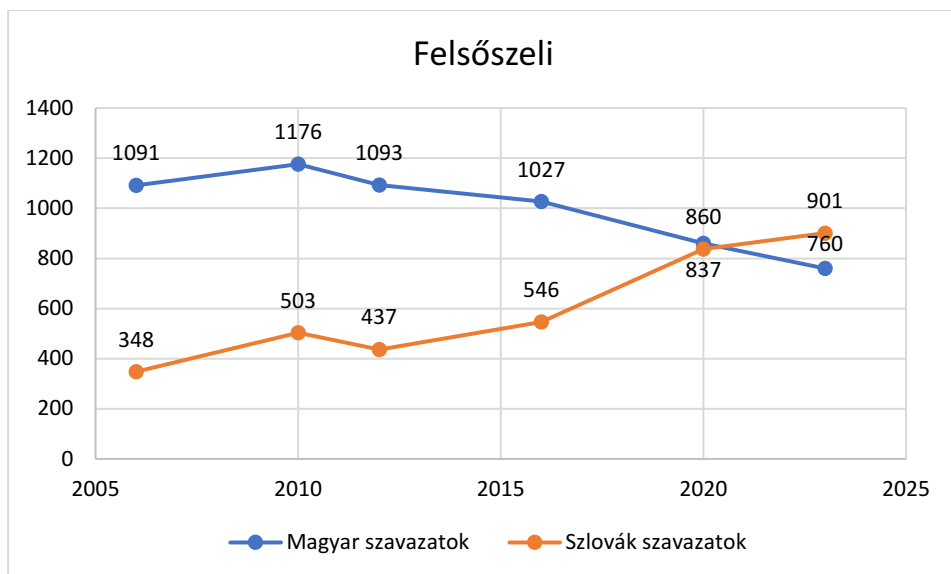
Választási év	Magyar párt(ok)	Szlovák pártok	Választási részvétel
2006	1091	348	57,92%
2010	1176	503	66,00%
2012	1093	437	60,38%
2016	1027 (636+391)	546	61,68%
2020	860 (686+174)	837	66,83%
2023	760 (740+6+14)	901	66,17%

2016-os, 2020-as választások: zárójelben az MKP/MKÖ és a Híd szavazatainak a bontása.

2023-as választások: zárójelben a Szövetség, a Magyar Fórum és a Híd szavazatainak a bontása.

3 A Magyar Szent Korona Országainak 1910. évi népszámlálása. Magyar Statisztikai Közlemények. 42. kötet. Első rész. Szerkeszti és kiadja A Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1912. 146–147. p. (A továbbiakban: 1910. évi népszámlálás.)

1. grafikon

A 2. táblázat adatai a vizsgált első négy parlamenti választás esetében jelentős kilengést nem rögzítenek a magyar pártokra leadott szavazatok számát tekintve. Ugyan emelkedett a szlovák pártokra adott össz-szavazatok száma, azonban a választási részvétel is emelkedett, ami tulajdonképpen a szlovák politikai oldalon csapódott le. Az igazi „áttörés” a 2020-as választásoknál mutatkozik, de minden bizonnyal nem ott kezdődött, és mint az tisztán látható, a Híd választói tábora teljesen eltűnt, miközben a Magyar Közösségi Összefogás (MKÖ) is zsugorodásba kezdett ahelyett, hogy esetleg a volt hidas szavazók közül átnyert volna akárcsak egyet is.

2. település

Közép-szlovákiai régió – Ipolynyék (Vinica, Nagykürtösi járás)

Ipolynyék lakosságszám tekintetében a Nagykürtösi járás legnagyobb nem városi rangú települése, egyben a járás nemzetiségi mutatója szerint is ebben a községben él a legtöbb magyar nemzetiségű személy: 1415 (78,87%).⁴ 1910-ben 1759 lakosából 1746 magyar anyanyelvű volt.⁵

Magyar tanítási nyelvű iskolája 2000-ben Balassi Bálint nevét vette fel.

⁴ Ez a járásban élő magyar nemzetiségű (9004) lakosság 15,71%-a.

⁵ 1910. évi népszámlálás, 110–111. p.

Ipolynyék lakosságának magyar és szlovák nemzetiségi számadatai az utolsó két népszámlálás eredményei tükrében:

3. táblázat

Összlakosság	Magyar nemzetiségű (%)	Szlovák nemzetiségű (%)
2011: 1870	1577 (84,33%)	259 (13,85%)
2021: 1794	1415 (78,87%)	318 (17,72%)

A hat parlamenti választás eredményei magyar és szlovák pártokra leadott szavazatok és választási részvétel bontásban:

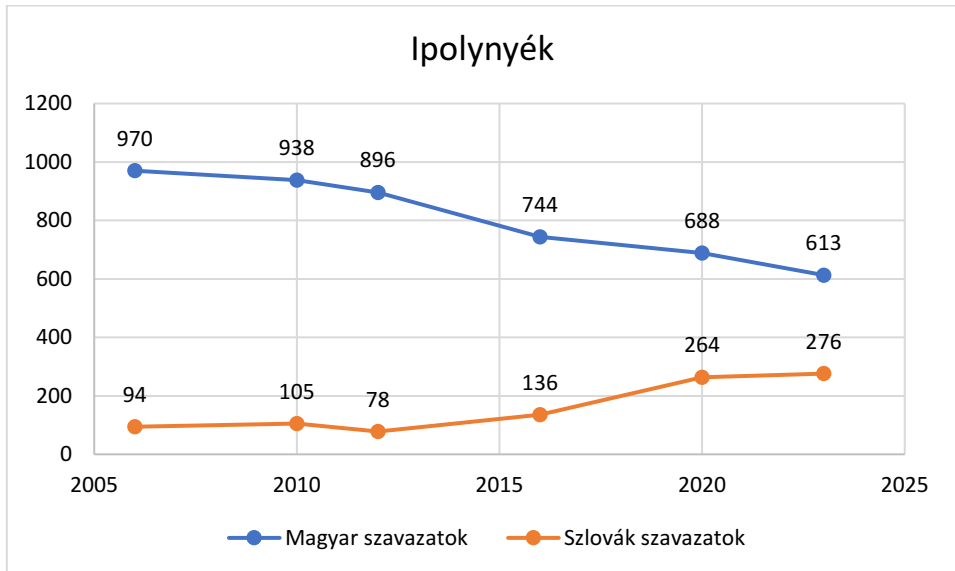
4. táblázat

Választási év	Magyar párt(ok)	Szlovák pártok	Választási részvétel
2006	970	94	70,14%
2010	938	105	67,33%
2012	896	78	64,31%
2016	744 (578+166)	136	59,94%
2020	688 (510+178)	264	63,57%
2023	613 (599+7+7)	276	63,88%

2016-os, 2020-as választások: zárójelben az MKP/MKÖ és a Híd szavazatainak a bontása.

2023-as választások: zárójelben a Szövetség, a Magyar Fórum és a Híd szavazatainak a bontása.

2. grafikon

Ipolynyék településen is világosan olvasható, hogy az utolsó hat parlamenti választás során a korábbi, szinte abszolút magyar szavazati fölény lemorzsolódott. A 2020. évi parlamenti választás alkalmával a magyar párt/pártok kínálata egyértelműen nem volt csábító a korábban oda szavazók számára. A palóc bástya magyar szavazatainak a száma másfél évtized alatt bő egyharmaddal apadt le, miközben a választási részvétel semmi különös kilengést nem mutat. A Híd párt korábbi választói tábora Ipolynyéken is szinte teljes mértékben eltűnt.

3. település

Kelet-szlovákiai régió – Buzita (Buzica, Kassa-környéki járás)

Buzita település érdekessége és különlegessége a sok gólyafészek. 2014-ben az Európai Gólyafalu címet nyerte el. A gólyák rendszeres megfigyelése a településen 1976-tól folyik.

1910-ben 1088 lakosából 1083 magyar anyanyelvű volt.⁶

A településen működik magyar tanítási nyelvű alapiskola.

Buzita lakosságának magyar és szlovák nemzetiségi számadatai az utolsó két népszámlálás eredményei tükrében:

5. táblázat

Összlakosság	Magyar nemzetiségű (%)	Szlovák nemzetiségű (%)
2011: 1195	628 (52,55%)	425 (35,56%)
2021: 1212	588 (48,51%)	569 (46,94%)

A hat parlamenti választás eredményei magyar és szlovák pártokra leadott szavazatok és választási részvétel bontásban:

6. táblázat

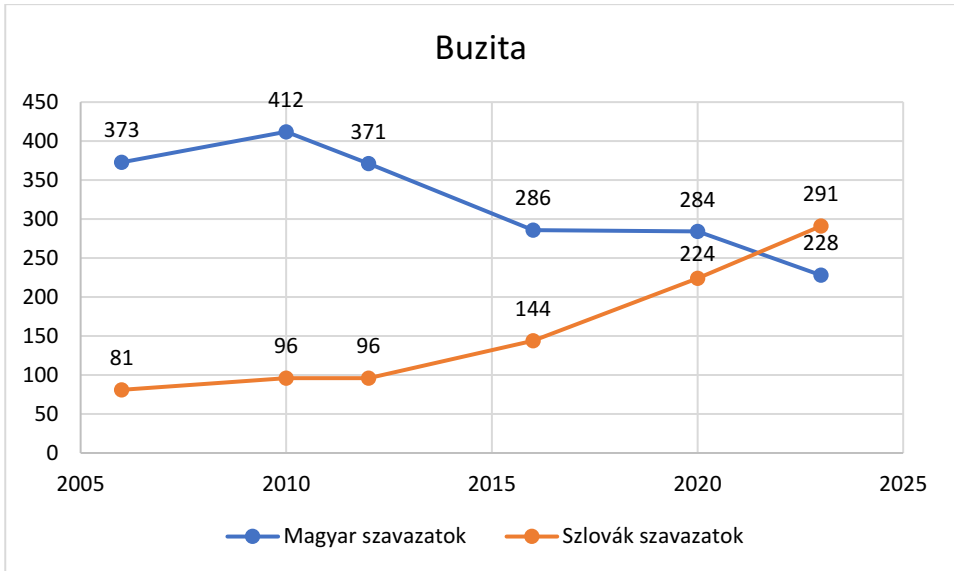
Választási év	Magyar párt(ok)	Szlovák pártok	Választási részvétel
2006	373	81	52,63%
2010	412	96	58,62%
2012	371	96	53,81%
2016	286 (204+82)	144	49,37%
2020	284 (254+30)	224	55,77%
2023	228 (225+3+0)	291	56,32%

2016-os, 2020-as választások: zárójelben az MKP/MKÖ és a Híd szavazatainak a bontása.

2023-as választások: zárójelben a Szövetség, a Magyar Fórum és a Híd szavazatainak a bontása.

6 1910. évi népszámlálás, 200–201. p.

3. grafikon

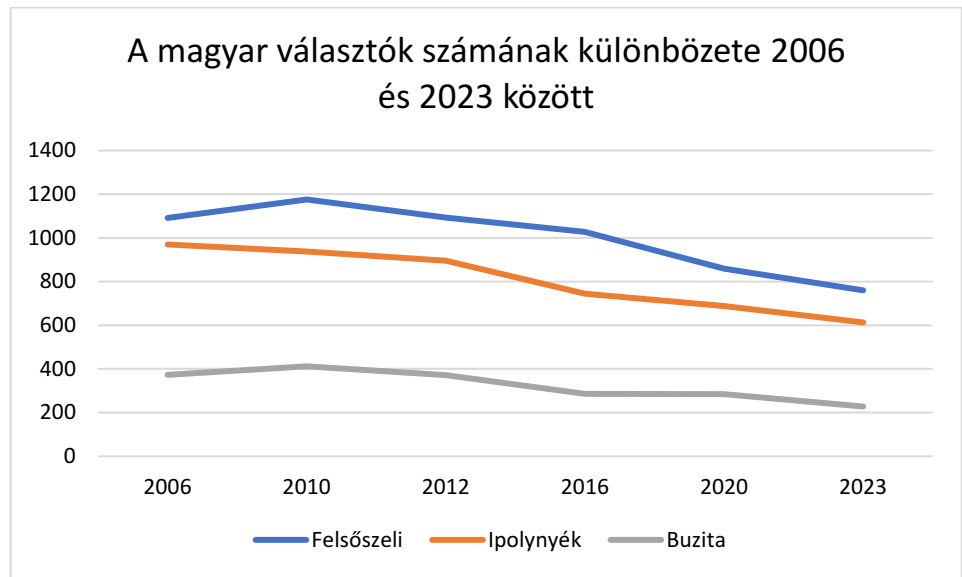
Buzitán is hasonló választási trendváltozás figyelhető meg az eredményeken, mint az előző két településen. A 2020-as választási évnél történő kiugrás három évvel később tovább erősödött, miközben a magyar pártokat választók táborá szűkült. A Híd párt Buzitán teljesen elveszítette korábbi választóit.

A vizsgált három település magyar választóinak a különbözetét 7. sz. táblázat foglalja össze:

7. táblázat

	Választási év/magyar pártra-pártokra adott érvényes szavazatok					
Település	2006	2010	2012	2016	2020	2023
Felsőszeli	1091	1176	1093	1027	860	760
Ipolynyék	970	938	896	744	688	613
Buzita	373	412	371	286	284	228
Különbözet	2434	2526	2360	2057	1832	1601

4. grafikon

Hat parlamenti választás alkalmával a három vizsgált településen a magyar pártra/pártoakra leadott magyar szavazatok száma több mint egy harmadával szűkült le.

És még egy település...

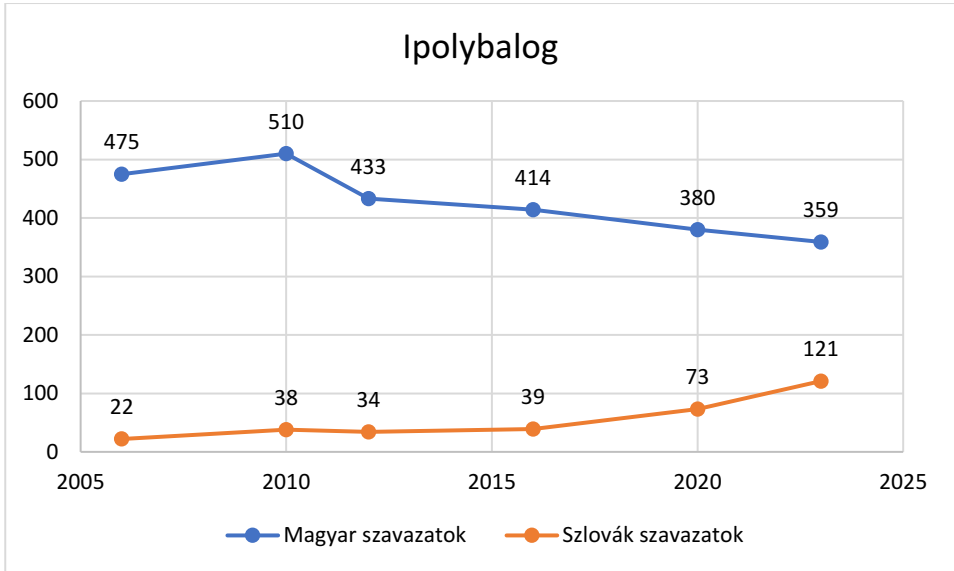
A vizsgált községek eredményeit összefoglaló rövid zárszó előtt álljanak még itt egy eredménytáblázatban Ipolybalog (Balog nad Ipľom, Nagykürtösi járás) választási eredményei. Ipolybalog Palócföld egyik legvallásosabb, politikai magatartásában konzervatív településének mondható. A hat választás során – a vizsgált magyar választói magatartás-változás – itt is világosan tetten érhető.

8. táblázat

Választási év	Magyar párt(ok)	Szlovák pártok	Választási részvétel
2006	475	22	72,73%
2010	510	38	81,84%
2012	433	34	71,09%
2016	414 (350+64)	39	68,38%
2020	380 (342+38)	73	70,43%
2023	359 (354+0+5)	121	77,51%

2016-os, 2020-as választások: zárójelben az MKP/MKÖ és a Híd szavazatainak a bontása.
2023-as választások: zárójelben a Szövetség, a Magyar Fórum és a Híd szavazatainak a bontása.

5. grafikon

Összefoglaló helyett

- A helyi (lokális) szintű választói mentalitás/magatartás kutatása településenként mutatja meg a választói magatartás változásait, ha kellően hosszú idősíkon vizsgáljuk.
 - A helyi szintű választói magatartás-vizsgálatok kutatása hiányzik a szlovákiai magyar politika és közélet palettájáról.
 - A három település példája a szlovákiai magyarok szempontjából a 2020-as parlamenti választási évnél (a korábbiakhoz képest) töréspontot mutat, amit az azt követő parlamenti választások igazolnak.
 - Ennek a töréspontnak a genezise azonban nem a 2020. évi parlamenti választás.

ATTILA BAKI

VOTERS ARE NOT LOST, THEY ARE TRANSFORMED. CHANGES IN ELECTORAL RESULTS IN THREE MUNICIPALITIES BETWEEN 2006 AND 2023

The paper examines the parliamentary election results of three (one in western, one in central and one in eastern Slovakia), in many respects similar municipalities (plus a fourth control municipality) following six elections (2006–2023). For all three, it shows a decrease in the number of votes cast for Hungarian parties and an increase in the number of votes cast for Slovak parties. The figures show a trend: an increasing proportion of voters who previously voted for a Hungarian party or parties are now voting for Slovak political parties, typically among the younger generations. According to the author, the reasons for this change in voter behaviour are to be found in the previously uncharacteristic, public battles articulated within Hungarian party politics in Slovakia. Instead of thinking together, the Hungarian party elite opted for partial solutions that were well-barricaded along sectional lines, and this resulted in their elimination from parliament.